

2019-09-27 ROMUALDAS OZOLAS: LUKIŠKIŲ AIKŠTĖ – NE PRIVAČIŲ MENINIŲ IMPROVIZACIJŲ EKSPONAVIMO VIETA

Kauno forumas Demokratija, Lietuva Komentary: 0

Mano pasiūlymų kriterijus: Lukiškių aikštė yra (gali būti, turėtų būti) **Lietuvos sostinės** reprezentacinė aikštė (Nepriklausomybės aikštė – tautos susirinkimų vieta, buvusi Savivaldybės aikštė – kultūros renginių vieta, Gedimino aikštė – sakralinė vieta). Lukiškių aikštėje turėtų vykti su Valstybės administravimu susijusių institucijų (kariuomenės, policijos, savivaldybių ir kt.) švenčių ar kitų renginių ceremonijos, nacionalinių švenčių metu vykstantys paradai.

Realizuoti šią aikštės funkciją iki galo galima tuo atveju, jeigu Lietuva pagaliau suvoktų, kad jos vyriausybės negali lindėti buvusiuose CK rūmuose, tuo labiau, kad greta buvusioje savivaldybėje įsikuria gigantiškas prekybos centras! Buvusius CK rūmus pagaliau perdavus kultūros poreikiams (Muzikos ir teatro akademija ir pan.), kas iš karto įprasmintų Kongresų rūmus kaip meno erdvę, Operos ir baleto teatrą kartu su buvusiais CK rūmais sukurtų galingą kultūros kompleksą pačioje prospekto pradžioje. Vyriausybės rūmų vieta ir istoriškai, ir urbanistiniu požiūriu – tai dabartinis Apygardos teismo pastatas, sujungtas su Vyriausybės žinion perimtinu Muzikos ir teatro akademijos pastatu, o reikalui esant – ir Ūkio ministerijos pastatu. Vyriausybės įstaigų kompleksui papildyti priestatais galimybę teikia tuščia erdvė greta šiandieninės Muzikos ir teatro akademijos.

Toks persitvarkymas – tai persitvarkymas iš esmės, jeigu lietuvių tauta planuoja gyventi savo žemėje ilgai ir atsakingai. Jis turės būti padarytas anksčiau ar vėliau. Patogiausias momentas yra dabar. Tai – kartu ir ilgalaikis Sostinės sutvarkymo tikslas, kurį įgyvendinus būtų kompensuotos visos mums okupacijų padarytos normalios plėtos skriaudos.

Tokiai tvarkymosi kryptčiai strategiškai atliepia ir Tautos namų projekto ant Taurakalnio įgyvendinimas, kaip jis suprojektuotas Algimanto Nasvyčio (žr. „Kas yra Tautos namų projektas?“, 2006 m.).

Jo strategiškumą paremia naujai atsiradusi galimybė: Lukiškių kalėjimo išskeldinimas. Kalėjimo patalpos jokia būdu neturėtų būti parduotos verslininkams, kurie čia įrengtų dar vieną pramogų monstrą, nieko bendra neturintį su miesto ir valstybės istorija. Todėl patalpos turėtų būti perimtos Vyriausybės žinion, ieškant galimybių čia įkurti Okupacijų muziejų, galintį tapti viena iš turistų ir moksleivių lankomiausių sostinės vietų.

Lukiškių aikštės kaip Laisvės aikštės, kaip paminklo visų laikų kovotojams už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę vieta urbanistiškai būtų sutvarkyta esmingai ir perspektyviai.

Gera suprantu, kad viešpataujantis nusiteikimas Lukiškių aikštę paversti kokių nors privačių meninių improvizacijų eksponavimo vieta, atsilaisvinančias patalpas panaudoti greitam ir dideliame pelnui, o vyriausybių ir savivaldybių nenoras vykdyti tęstinumo reikalaujančius kultūros projektus šiuos mano siūlymus nesunkiai gali priskirti eiliniam „nesuprantamam šnekėjimui“, tačiau valstybės kaip aukščiausio kriterijaus nepaisantiems mąstymams ir siūlymams pritarti niekaip negalima.

Lietuva didžiąją savo istorijos dalį gyveno okupacijose arba kokiose nors jos suverenitetą ir kultūrą niokojančiose sąjungose. Mūsų aikštėse stovėjo paminklai mūsų užkariautojams ir korikams. Dabar dar galime bandyti likviduoti skolas ir atlikti darbus, kurių istoriškai atlikti negalėjome, nors ir privalėjome.

Sunku būtų įsivaizduoti, kad pirmąkart turėdami visišką suverenitetą savo istorinei sostinei, mes Lukiškių aikštėje nepastatytume obelisko Laisvei, kuris simbolizuotų visų amžių kovotojų dėl nepriklausomybės pergalę ir būtų – kaip tai tradiciškai suprantama – pagarbos ženklas Didžiausiajai Tautos Pergalei. Visa kita gali rasti vietas po juo.

2007 m. vasario 5 d.

Vilnius